

Klicka på programpunkterna för att komma till respektive referat - eller bläddra

Vad händer när vi blandar filmskapande, kulturarv och generationsmöten?

Ett avslutningseminarium i projekt Hembygd 2.0 - hitta berättelsen

22 nov 13.00-16.30 på Bohusläns museum

13:00 Introduktion

Ingrid Kennborn, ordförande i Bohusläns hembygdsförbund,
Marika Russberg kulturarvskonsulent, Bohusläns museum/Bohusläns hembygdsförbund
Ingrid Lindberg, projektledare - hälsar välkommen

13:05 Berätta med film om kulturarv och historia

Maja Hagerman, journalist, författare och filmare, om att förmedla kulturarv med film och om att lära det vidare.

Arkiven - att bevara och befria berättelserna

13:20 Prisma Västra Götaland och Hack for heritage

Jessica Bergström, Västarrvet

13:30 Hamburgsunds bildarkiv - Samhället berättar 2.0

Ingrid Lindberg och Gerhard Borgljung, om ett samarbete mellan skola och bildarkiv.

Museerna - att förmedla historia med filmens hjälp

13:45 Hur hamnade vi här?

Ylva Berglund, intendent Göteborgs Stadsmuseum, om forskningsprojekt, filmbloggar och mellanrum

14:00 HISTRO - Staden Nya Lödöse - Röster från kriget

Christina Toreld, arkeolog och kulturarvspedagog Bohusläns museum, om olika sätt att förmedla med film

14:15 SKARABORGS HISTORIER presenterar: Hallonflickan

Filmvisning och efterföljande samtal mellan manusförfattare Marcus Ljung och Christina Toreld

PAUS

14:55 KONTEXT - att låta tingen tala

Ett filmprojekt i Skånes hembygdsförbund - Filmpresentation med projektledare Maria Casagrande

15:10 Vad händer när vi blandar filmskapande, kulturarv och generationsmöten?

Rapport från projekt Hembygd 2.0 - hitta berättelsen

Mål och syfte - Inspiration och influenser - Pilotprojekten - Så här har vi arbetat - Metoden

Mikrofilm och kortdokumentär: 4 filmexempel från Hamburgsund, Öckerö och Hjärtum

15:30 Röster från medverkande - Detta händer:

Om att jobba med film ihop: mamma/son - Anna och Alexander Sörensson. Pilot Björlanda-Torslanda hembygdsförening

Om att göra film ihop: mormor/barnbarn - Ingela och Hedvig Nilsson, Pilot Hamburgsunds bildarkiv
- Alice Danielsson och Anita Utbult, Pilot Öckerö Föreningsnätverk

Faror med att jobba med åldersövergripande projekt - Gunilla Gränsbo, filmpedagog

Om att vara värd för ett filmprojekt i föreningen - Lars Gösta Alsterberg, Björkö hembygdsförening
- Maria Fast, Hjärtums hembygdsförening

Metoden utifrån mitt perspektiv som filmpedagog - Erik Löfdahl, filmpedagog

Om att hitta till berättandet - Carina Larsson, Björkö hembygdsförening. Pilot Öckerö

Vägen vidare - en Storywalk? - Mikaela Hult om ett nystartat projekt i Hjärtum

16:15 Summering - vad händer nu?

Slutord

Christina Toreld, moderator, Bohusläns museum och Ingrid Kennborn, ordförande i Bohusläns hembygdsförbund

13.00 Introduktion

Christina Toreld dagens moderator öppnade och introducerade seminariet tillsammans med Ingrid Kennborn, ordförande i Bohusläns hembygdsförbund, Marika Russberg, kulturarvskonsulent, Bohusläns museum/Bohusläns hembygdsförbund och projektledare och konstnär Ingrid Lindberg.

Ingrid Kennborn kallade seminariet både avrundning och fortsättning på ett projekt där det gamla möter unga, berättelser möter ny teknik och Ingrid berättade att trots att hon från allra första början tyckt att detta varit ett jättebra projekt så har hon undrat - Vad är det som gör egentligen, vad händer? Och vilka är alla dessa piloter? (alla medverkande från pilotprojekten hade fått namnskyltar med titel *pilot*) Men vid närmare eftertanke menade Ingrid att begreppet pilot är bra eftersom projektet ju ska befria berättelserna!

Marika Russberg berättade om hur det hela startat med att Ingrid kontaktat henne med en idé för snart fem år sedan och som då pratat om "den här skatten" som kulturarvsföreningarna har i form av alla berättelser, bilder och föremål och som fler borde få ta del av. Något som Marika konstaterade också skett genom projektets olika aktiviteter som resulterat i många generationsmöten och filmer. Marika berättade också att hon möter många föreningar i sitt jobb som kulturarvskonsulent och att hon tyckte att detta projekt svarade väl upp till många av de behov och önskemål som föreningarna har: kring att bli mer synliga, mer digitala och skapa möten med yngre generationer.

Ingrid Lindberg hälsade också välkommen och uttryckte sin glädje över att så många av dem som varit med i projektet och som "utgjort själva kärnämnet i det" hade tagit sig till Bohusläns museum denna dag. "Utan ert mod att våga ge er in i processen att själva skapa, lära sig om att göra film och att samarbeta över generationsgränserna hade det inte blivit något projekt."

13.00 Berätta med film om kulturarv och historia

Maja Hagerman, journalist, författare och filmare
- om att förmedla kulturarv med film och att lära det vidare.

Maja deltog via Skype och hälsade oss från sin lägenhet i Stockholm med reflektionen över hur tekniken öppnat för möjligheten när det gäller kulturarvet att berätta och minnas på ett nytt sätt. Både med de digitala medierna, men också med den numera digitaliserade kulturen (arkiven) som "nu bara ligger och väntar på att vi ska börja förvandla det till något mer och någonting annat".

Maja talade om den nystartade utbildning* som hon leder vid Högskolan Dalarna och att både den, projekt Hembygd 2.0 och många nu liknande projekt i hela landet handlar om att börja undersöka historien - och som ett sätt att försöka förstå nuet: "Det är genom historien som vi får syn på den historien som vi befinner oss mitt i. Att i en tid som förändrar sig oerhört fort - som vår tid - lära sig leva med att det kommer att fortsätta förändra sig." Maja berättade lite om sin nyutgivna essäybok *Trådarna i väven* och om det viktiga i att förstå vår plats i tiden. Hon förmedlade också sin tro på den nya informationsteknologin och dess möjlighet att fördjupa minne och förståelse. "Filmmediet lämpar sig väldigt väl för att berätta om kulturarv och historia - något som blir självklart med alla dessa fotografier som var för sig öppnar en tunnel tillbaka i sitt sammanhang. Fotografier eller brev fungerar som nycklar till minnena och berättelserna." Maja talade om filmens speciella förmåga att genom att kombinera bilder och gamla fotografier med helt andra saker, kunna sätta ihop och återförena föremål, bilder som glidit isär och förmedla en förlorad historia. Om hur viktigt rösten är, att den som berättar tänker på sig själv som någon som bor i historien. Om att tillåta sig vara personlig och komma nära. Om vikten av att sova i informationen och att i berättandet våga stanna upp och låta betraktaren andas lite och ge plats för känslan och den poetiska kraften. Då kan det förflutna också bli en del av vårt nu. "Att våga vara enkel och undrande. Att befinna sig på kanten till det outgrundliga, där man riskerar att vara banal men där samtidigt de stora livsfrågorna finns. Det är ju där filmen kan bli riktigt kraftfull. Där fantasin sätter igång i den stora förundran över tiden som kan väckas vid anblicken av ett enda fotografi."

Maja avslutade med att tacka Ingrid och Bohusläns hembygdsförbund för projekt Hembygd 2.0 som "framfört så många nya filmmakare" och beklagade att hon inte kunde delta på kvällens filmafton.

*Berätta med film om kulturarv och historia, 7p

<https://www.du.se/sv/Utbildning/kurser/kurs/?code=GBQ24C>

13:20 Prisma Västra Götaland och Hack for heritage

Jessica Bergström, Västarvet, berättade om Prisma Västra Götaland som är två saker: en samverkansplattform och en webbplats (prismavg.se) och det handlar om samhällsutvecklingen i Västsverige under industrialismen. "Allt som vi tar för givet i dag är en effekt av industrialiseringen och vi befinner oss i en brytpunkt där vi lämnar något bakom oss och på väg in i något nytt och precis som Maja sa: hur kan vi förstå vart vi är på väg genom att blicka bakåt." Detta var också den fråga ur vilken Prismaplattformen uppstod: ett nätverk av kulturarvsinstitutioner, kommunala-, regionala- och ideella aktörer, arbetslivsmuseer, kulturarvsföreningar som nu arbetar tillsammans för att lyfta fram Västsveriges historia - från 1850 till idag - med hela samhällsförvandlingen i fokus. Prisma har nu övergått från att vara projekt till att bli ordinarie verksamhet.

Prismas mål: att sprida kunskap om industrisamhället, ge verktyg så att fler kan vara med och berätta och öka antalet besökare till industrihistoriska museer.

Prismas tre arbetsgrupper: Webbredaktion, Samverkan och evenemang samt Kulturturism - stöttar små aktörer inom besöksnäringen.

Webbplatsen beskriver Jessica som ett forum, främst för berättelser med kvalitet framför kvantitet, där man kan berätta på många olika sätt: med text och bild, ljud, och genom samverkan med Hembygd 2.0 har de första filmerna nu tagit plats. Prisma tar också fram mobilguider så att man kan få platsspecifika berättelser. En annan funktion är Då och Nu: bilder på en plats från då och nu. Alla har tillgång till Prisma, men Jessica rekommenderar att man går en introduktionskurs.

Jessica berättade också lite om vad som pågår runt om i Sverige när det gäller kulturarv och digitalt berättande. Högscholan i Skövde jobbar med Kulturarv och spelteknologi och vill bli ett nytt regionalt centrum för detta och i Mariestad finns en nystartad yrkeshögskoleutbildning som utbildar [projektledare inom crossmediaproduktion](#). Läs artikel [här](#). Riksantikvarieämbetet har en enhet för digital förmedling bl.a. med projektet **Kulturarvsinkubatorn** (kaink.se) för att utveckla olika företag med tema kulturarv. Riksantikvarieämbetet arrangerar också **Hack for heritage** - som genom att bjuda in personer som arbetar med digital teknik eller kulturarv vill undersöka hur vi kan använda allt vårt digitaliserade material för att skapa något nytt och spännande. Jessica som precis deltagit i ett *hack* berättade hur hennes grupp spånat fram en "Deja Vy-kortapp": med utgångspunkt i existerande arkivbilder ska användare av appen uppmuntras att ta bilder från nuet ur samma vinkel och sedan jämföra genom Prismas Då - Nu funktion och kanske också skicka bilden som vykort. Vem vet kanske den blir verklighet?

Ingrid Lindberg, projektledare, berättade om bakgrunden till projekt Hembygd 2.0, vars syfte är att levandegöra lokal kulturhistoria och väcka intresse för vårt kulturarv och samtidigt skapa förutsättningar för generationsmöten. För Ingrid är kulturarvet kopplat till landskapet och de osynliga berättelserna som finns där, men som gömmer sig i arkiven: centrala arkiv såväl som i lokala bildarkiv och hembygds museer. Arkiverat material finns i våra bildarkiv, museer och kulturarvsvöreningar, "men hur levandegör och befriar vi de här berättelser - jo kanske med hjälp av film." Med en idé om att fler, och särskilt då yngre generationer med sina exceptionella färdigheter inom digital teknik och sociala medier, skulle kunna vara med och både bevara och gestalta kulturarvet. Ingrid har genom projektet försökt att hitta en form för att både lära ut filmskapande, men också filmsamarbete över generationsgapet - att få till möten genom att jobba med lokala berättelser eller berättelser om det lokala.

2016 genomfördes en förstudie med finansiering från Fyrbodals kommunalförbund. Förstudien genererade kontakter med Torslanda och med bildarkivet i Hamburgsund och de tillfrågade om de ville finansiera pilotprojekt. I Torslanda genomfördes hösten 2016 temadagen "[Bevinga berättelsen](#)" med stöd från Kulturhuset Vingen och Kultur i Väst och i Hamburgsund resulterade det i ett samarbete mellan bildarkivet och Hamburgsundskolan finansierat av ideella krafter, lärares engagemang och Skapande skola. Projektet fick namnet "Samhället berättar 2.0". Ingrid visade bilder och berättade om projektet. "Det tog lång tid att få med skolan medan bildarkivet, genom Gerhard Borgljung, nappade direkt. Bildarkivet hade skapat en skyltvandring några år tidigare som fick ligga till grund för det uppdrag som bildarkivet gav till skolans elever. Eleverna i år 5 och 6 fick under svenska-, samhälls- och historiektioner, arbeta med att göra filmer till skyltarna som sedan skulle länkas via QR-kod till Youtube." Hembygd 2.0 bidrog genom att Ingrid höll i Skapande skola workshops för att sätta igång arbetet med eleverna och lärarna: Håkan Elgh, Elin Ravnås och Annica Ejdesör. Lärarna handledde sedan eleverna under ett par månader då ca en dag i veckan ägnades åt arbete med filmerna. En grupp från bildarkivet som kallades *oraklen* ställde upp på intervjuer, hjälpte till med att leta fram bilder och information och tog även med eleverna på spontana studiebesök i närmiljön. Tillsammans med Ingrid arrangerade bildarkivet också en inspirationsdag, agerade jury och gav feedback till eleverna på deras filmer samt arrangerade flera filmvisningar för eleverna, deras föräldrar och en inbjuden allmänhet då eleverna fick diplom. Ingrid visade filmen [Kruthuset](#). (Länk till alla filmerna [här](#))

Gerhard Borgljung berättade om hur han hade upplevt projektet och mindes särskilt det första mötet med alla eleverna under Inspirationsdagen 11 nov 2016 då fem nog så nervösa "orakel" skulle hålla bildföreläsning för eleverna. *Oraklen* hade sina fördomar om den stökiga skolan och trodde väl inte att eleverna skulle sitta tysta och lyssna. Det skulle dock visa sig att både röster och gamla ben bar och att eleverna satt som tända ljus och lyssnade på skrovliga röster i nästan en timme. Oraklen var både lättade och imponerade och sedan gick samarbetet som på räls.

13:45 Hur hamnade vi här?

Ylva Berglund, [intendent](#) Göteborgs Stadsmuseum, visade och berättade om flera olika projekt där stadsmuseet använt film och sociala medier för förmedling och för att knyta an till en lokal publik. Ylva startade med att visa [Trailer: Hur hamnade vi här?](#) för att sedan fortsätta med sin presentation som hade undertiteln: ***Några lågbudgetexempel och en succé:***

[Urban Cultures](#) Ett forskningsprojektet kring loppmarknader som t.ex. *Kommersen* i Göteborg. Ylva var projektledare och museet samarbetade med Göteborgs universitet med finansiering av stiftelsen [Mistra Urban Future](#). Ylva tillsammans med en ljudkunnig kollega på museet och sin filmkunnige man skapade filmen "Ingen Lördag utan Kommersen". [Länk till info och film på](#) [Mistras sidor](#).

[Mellanrum](#) Under 10 år drev Ylva seminarieriet *Mellanrum* tillsammans med Göteborgsregionens kommunalförbund, Social resursförvaltning, Chalmers, Göteborgs universitet och Mistra Urban Future. Seminarier hölls sista onsdagen i månaden och efter varje seminarium fick den som hållit föredraget svara på frågorna: Vad heter du? Vad var det viktigaste du hade att säga idag? (t.ex.: [Socialt bostadsbyggande](#)) Svaren filmades och detta blev som en liten och väldigt enkel dokumentation som kunde läggas ut på sociala medier som en komplettering till anteckningar från seminariet. [Spellista på Youtube](#)

[En kvart om Göteborg:](#) En podd med Ylva tillsammans med kollegor om allt möjligt kring Göteborgs utveckling och historia. "15 min - ett format man nästan kan hantera på en spårvagnsfärd, ingen långlyssning." menar Ylva. Detta ledde till ett fortsatt samarbete mellan henne och kollegan Håkan Strömberg som ledde till projektet:

[Hur hamnade vi här?](#) 2021 fyller Göteborg 400 år och det vill man fira genom att lyfta fram stadens historia. Genom [sociala medier](#) samlade Ylva och Håkan in frågor från allmänheten och på så sätt får göteborgarna själva vara med och styra vad det blir för berättelser, även om det är Ylva och Håkan som skriver manus.

Ylva visade filmen [På spåret av en tunnelbana?](#) [Hela spellistan](#)

"Nu har filmerna haft nästan 700 000 visningar och museets kommunikatörer säger att det varit mycket positiv respons, vilket kan vara svårt att få i sociala medier"

14:00 HISTRO - Staden Nya Lödöse - Röster från kriget

Christina Toreld, arkeolog och kulturarvspedagog Bohusläns museum, berättade om hur hon i egenskap av arkeolog använt film i egna projekt, dels för att visa på den arkeologiska processen, och för att ta med betraktaren ut i landskapet. "Som arkeolog har man sällan en enda bild att utgå ifrån, istället handlar det om föremål, om det som ligger i jorden." Christina visade filmexempel från tre olika projekt:

[Staden Nya Lödöse](#) Vi fick se Astrid som berättade om sitt arbete i filmen [FYNDTVÄTT](#). Eftersom de flesta som inte är arkeologer och som inte är ute på utgrävningsplatserna aldrig får se helheten och varifrån föremålen kommer kan man med fördel arbeta med filmmediet för att visa vad händer på plats, hur det såg ut där och vilka metoder som används. "I Staden Nya Lödöse användes film som ett pedagogiskt hjälpmedel för att visa på hur vi arkeologerna jobbar." (fler videor på [Youtube kanalen Stadennyalödöse](#))

[HISTRO Strömstad](#) Ett samarbetsprojekt mellan Strömstad kommun, Bohusläns museum och Arkeologikanalen tillsammans med Strömstad Museum och Strömstads historieförening. Det är också en del av ett större projekt [1718 – kriget människorna skottet](#) - som i sin tur är ett samarbete mellan svenska och norska institutioner som berättar om slutfasen av det stora nordiska kriget. *Histro* är ett exempel på hur man kan arbeta med kulturhistoriska lämningar som inte grävts ut. Bohusläns museum valde att berätta historien om Strömstad som var i händelsernas centrum när staden var Karl XII:s högkvarter. Christina visade en film om [Kruthuset](#) med kollegan Linnea Nordell, arkeolog, och Bo Magnusson från Strömstads historieförening. Filmare var Daniel Lindskog som bl.a. driver [Arkeologikanalen](#) på Youtube. I Strömstad finns även lämningar på havets botten och Christina visade också filmen [DAFTÖ GALÄRVERK](#)

[Röster från kriget](#) En utställning som Bohusläns museum skapade under 2018 och som är ett exempel på hur museet ville skildra de historiska skeendena med hjälp av fiktiva eller historiska personer som gestaltades av skådespelare. I utställningen kunde besökare via filmskärmar följa fem olika livsöden och Christina avslutade med att visa ett kort utdrag ur filmen om båtsman och kaparen *Mårten Bengtsson 1719*.

Filmvisning och efterföljande samtal mellan manusförfattare Marcus Ljung och Christina Toreld

Hallonflickan: en film av Marie Rabe och Marcus Ljung m.fl från projektet *Skaraborgshistorier*. Filmen bygger på ett 4 000 år gammalt [skelettfynd](#) som hittades i en mosse närheten av Falköping. Fyndet har fått namnet Hallonflickan.

[Skaraborgshistorier](#) Ett projekt i Skaraborg initierat av John Thornblad och Johan Fågelström, båda filmproducenter från produktionsbolaget *Affekt Film*. Projektet har engagerat ungdomar upp till ca 25 års ålder att skapa film utifrån lokala skrönor eller historiska händelser i Skaraborg. Ungdomarna fick möjlighet att arbeta med film på professionell nivå och projektet utformades som flera parallella studiecirkelar genom Studieförbundet. Genom att göra en film för varje kommun så fick de alla länets kommuner att delta i projektet. För länk till *Hallonflickan* kontakta [Affekt Film](#)

Efter filmen *Hallonflickan* var tanken att Christina Toreld skulle samtala med manusförfattare Marcus Ljung via Skypelänk, men förbindelsen misslyckades. Christina berättade då om vad man vet om *Hallonflickan*: fyndet består av ett skelett av en kvinna som varit ganska späd och spenslig, 145 cm lång. Hon låg begravd i ett område som tidigare varit en sjö. Eftersom skelettet legat fuktigt så är maginnehållet bevarat, och i magen fanns mycket hallonkärnor. Hon har alltså ätit hallon innan hon dog, därav namnet Hallonflickan. Christina fortsätter "Det är vad man kan berätta rent vetenskapligt - sedan för att berätta historien så får man ju bygga världen. Vem var den här kvinnan, varför? Man får titta på epoken och gå till källmaterialet: Vad finns det för annan information om den här tiden? Hur levde man? Vi har inga skriftliga källor eller muntliga berättelser från den här tiden och inga bilder."

Christina avslutar "Tolkningen i filmen är att hon har blivit offrad i sjön. Film är ett starkt medium, det sätter mycket på näthinnan. Men denna tolkning är så god som en annan och mycket mer livaktig än om man hade läst rapporttexten: *kvinnligt skelett, spensligt, maginnehåll hallonkärnor*. Här får vi den här lite mer fylligare bilden - sedan om det är rätt eller fel behöver vi kanske inte bry oss om. Det är en tolkning och den är spännande"

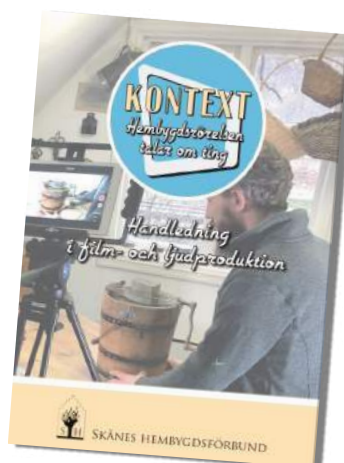
14:55 KONTEXT - att låta tingen tala

Maria Casagrande, hembygdskonsulent Skånes hembygdsförbund och projektledare för Kontext. Bild och ljudföredrag. Se hela på Youtube via denna [länk](#)

[KONTEXT - att låta tingen tala](#) Ett filmprojekt som utforskat hur man kan utveckla och anpassa berättelser om föremål för att ge besökare tillgång till föremålens historia och betydelse. Många kulturarvsföreningar har föremålssamlingar och nio pilotföreningar har genom projektet fått prova på metoder för att berätta om föremål i film och med ljud för att göra dem angelägna för fler. I projektet har diskuterats vad föremål kan berätta, vilket ansvar man har när man väljer föremål och berättelser och hur man kan tänka för att anpassa sitt berättande till olika målgrupper. Deltagarna i projektet har fått lära sig vad som krävs när man planerar och förbereder sin produktion, hur man kan pröva sina idéer mot en publik, hur man med enkel teknik kan filma och spela in ljud, hur man går tillväga för att redigera materialet och slutligen hur man kan göra det tillgängligt digitalt och invid föremålen. Projektet har varit ett samarbete med nio hembygdsföreningar i sex kommuner. Utbildningsmaterial och en nedladdningsbar utställning finns och materialet är fritt att använda för alla som vill, bl.a. denna [Handledningsbok](#). Fler länkar finns på [projektsidan](#).

Har du frågor kring projektet? - kontakta gärna projektledare Maria Casagrande, 046 - 15 80 71 eller maria.casagrande@skaneshembygdsforbund.se

15:10 Vad händer när vi blandar filmskapande, kulturarv och generationsmöten?

Ingrid Lindberg, projektledare, rapporterade från Hembygd 2.0 - hitta berättelsens utvecklingsprojekt som 2018 fick stöd från Västra Götalandsregionen. Projektet har involverat sex olika kulturarvsföreningar i fyra parallella pilotprojekt - i Hamburgsund, Hjärtum, Torslanda och Öckerö - där föreningarnas medlemmar fått prova på att göra film tillsammans med unga och i första hand sina barn eller barnbarn respektive far- eller morföräldrar. Totalt genomfördes 18 workshopar á 3-4 timmar med från början 50 deltagare i olika åldrar. 38 deltagare slutförde hela kursen och färdigställde sammanlagt 30 kortdokumentärer och totalt ett 100-tal filmklipp. Listade och olistade har laddats upp till projektets [Youtubekanal](#)

Inspiration till projektets filmkurs har hämtats från [StoryCenter](#) i USA, [Barnfilmskolan](#) och [Forum för Visuell praktik](#), *En bild berättar* m.fl. program på SVT samt Maja Hagermans kurs [Berätta med film om kulturarv och historia](#) på Högskolan Dalarna.

Utvecklingsprojektet startade våren 2018 med ett seminarium för föreningar. Deltagarna fick ta del av bakgrundsmaterial, inspiration, projektupplägg samt prova på en mikrofilmsworkshop. På kvällen visades filmer och bilder från projekt Samhället berättar 2.0 under en filmaften med representanter från Hamburgsunds bildarkiv. Under hösten planerades de lokala pilotprojekten som genomfördes under våren 2019. Projektet har bistått med filmkurs, filmpedagoger och projekthandledning mot att föreningarna stått värd för ett lokalt pilotprojekt till vilket de bjudit in lika stor del unga och som äldre deltagare. De har också hållit med lokal, utrustning och fika. Deltagarna har fått arbeta på egna ipads eller mobiltelefoner och Imovie har använts som redigeringsverktyg. Alla pilotprojekten har fått sin egen sida på hemsidan. Se under [Pilotprojekt](#).

Filmkursen, som hölls i alla de fyra pilotprojekten, bestod av 4-5 workshopar med 1-4 veckor mellan tillfällena och leddes av projektledare och en filmpedagog. I workshoparna har deltagarna fått prova på muntligt berättande, filmad intervju, redigera i Imovie, skriva speakermanus, läsa in berättarröst, animera bild i Imovie, presentera och planera filmidé, samt koppla ihop vad de lärt till en kortdokumentär på max 5 min. En viktig del har varit filmgenomgångar då alla visat och fått feedback - från alla - på sin film. Sista workshopen visade deltagarna sin färdiga film för varandra och så utvärderades kursen med hjälp av [Handen](#).

15:30 Röster från medverkande - Detta händer: (utdrag)

Om att jobba med film ihop: mamma/son – Alexander (15 år) och Anna Sörensson (47 år), Pilot Björlanda-Torslanda hembygdsförening
Anna: "Väldigt roligt att få intervjuas. Vi har gjort en liten film om min mamma, om hur det var att växa upp under andra världskriget. Roligt att få jobba ihop så här över generationer och jätteroligt att få jobba ihop med min son. Men det har inte varit frid och fröjd hela tiden. Det har varit en del diskussioner - om lite allt möjligt. Jag tror att Alexander tyckt jag varit ganska hopplös till tider (skratt). Tack till dig Ingrid för att du har tagit dig an och lett det här projektet. Det har varit en så lärorik tid. Helt fantastiskt. Vi har fått massa inspiration och tack till Erik för massa handfasta tips och tack till de övriga medverkande för att vi fått lära känna er och ta del av era berättelser".

Om att göra film ihop: mormor/barnbarn - Alice Danielsson (23 år) och Anita Utbult (76 år), Pilot Öckerö Föreningsnätverk
Alice " Vi har båda tyckt att det varit väldigt roligt att få göra film tillsammans. -- roligt att ha ett projekt tillsammans att ha det inbokad att nu ska vi ses, nu ska vi göra det här. Att ha något att jobba på tillsammans. Roligt att genom projektet få större anknytning till öarna till Hönö och min historia."
Anita: "Detsamma, har varit väldigt roligt att få göra film med dig Alice, och vi har pratat om att göra fler filmer. Vi har börjat samla material till en andra film men jag har haft strul med datorer och schema..."

Ingrid Kennborn: "Tycker ni att ni fått ny kunskap om er hembygd?"
Alice: "Kunskapsmässigt kanske inte så stor skillnad - men anknytningsmässigt - en större känslomässig anknytning".

Om att göra film ihop med farfar - Felix Kunder (16 år) och Roy Andreasson (72 år), Pilot Öckerö Föreningsnätverk
Felix: "Jag tyckte det var en ära att få vara med de äldre på hembygdsgården och fått lära mig om gammalt på Björkö där jag bor. "

Ingela (11 år) och Hedvig Nilsson (68 år) ,Pilot Hamburgsunds bildarkiv Kunde tyvärr inte medverka pga av sjukdom men sms-ade:

"Vi beklagar verkligen att vi inte kunde stå emot bacillerna, men hoppas att ni får en fin presentationsdag, även utan oss. Som vi skrivit i utvärderingen så är både Hedvig och jag jättenöjda med våra nya kunskaper. Vi har fortsatt att använda videotekniken till reklamfilm för Holger. Hedvig läser texten och jag tar bilderna. Holger blev väldigt nöjd över resultatet 😊 Tack för ett trevligt arrangemang."

Mvh
Ingela och Hedvig

Röster från medverkande - Detta händer: forts

Faror med att jobba med åldersövergripande projekt - Gunilla Gränsbo, filmpedagog

"I *den spretiga gruppen* har alla helt olika filmförebilder och olika filmfantasi, alla har olika uthållighet och orkar olika länge. Alla arbetar i olika hastighet och alla har olika sätt att kommunicera och då har ju alla helt olika idéer om - vad filmen ska handla om. Och det kan ta lång tid för *spretiga gruppen* att komma fram till vad de ska göra och vem ska göra vad. Men om man är lite envis och man inte ger sig utan man jobbar på och stöttar varandra så tycker jag att det kan hända väldigt mycket fina saker i den här gruppen.

Och det att man kan få inblick i varandras världar vilket man kanske inte hade fått annars. Man kan vara på den nivå som man är - dvs - man kan göra jätte avancerad saker eller man kan göra väldigt enkla saker. Man kan vara en ledare eller man kan ha ansvar för att trycka på en knapp. Och när det börjar flyta i *spretiga gruppen* då blir man väldigt glad, alla blir väldigt glada och jag blir väldigt glad. Och det är en väldigt stor utmaning för mig som pedagog att stötta den här gruppen så att det blir en film- och det blir det nästan alltid. Jag tycker därför att man ska ta den här faran som vi hade satt på programmet."

Om att vara värd för ett filmprojekt i föreningen - Lars Gösta Alsterberg, Björkö hembygdsförening och Maria Fast, Hjärtums hembygdsförening

Maria: "det blev bara roligare och roligare desto fler gånger som det löpte med den hjälpen från Ingrid och Gunilla - så vi hade en bra pedagogisk handledning. Vi var ju en spretig grupp från början men där var en stämning som ändå förde framåt. Det byggdes upp en trygghet undan för undan i den här gruppen. Och det resulterade ju i sex filmer! Och jag tycker de var fantastiska också ungdomarna, otroliga." -- "Vi har haft en egen utvärdering bara vi i gruppen - och då tog vi fram det här att det varit lite diffust i början. Vi visste inte riktigt och det famlades en del. Och lite omtugg tyckte väl en del. Men vi låg ju på olika nivåer allihop så det var ju bra med det där omtugget. Och vi ska fortsätta. Det har vi ju bestämt."

Lars Gösta: "Detta handlade om tre steg - för det första själva införsäljningen: att man själv tyckte detta var bra och att man skulle sälja detta vidare (få med folk, bjuda in). Den andra delen var själva inbjudan och uppstarten. För det tredje: Vad krävs för att hålla detta igång då? -- det som tände andra när vi gick ut med inbjudan var att man kunde jobba ihop med sitt barnbarn och kunna berätta en historia och att kunna göra det på ett bra sätt. -- När jag tänker på värdskapet (särskilt för att få med ungdomar) - så är det ju en del att tänka till på just när man förlägger de här övningarna. Men vi fick ihop starten och själva uthålligheten var ju ganska god eftersom de flesta som var med från början hängde med till slutet. Sedan var det ju så att många tyckte det här var intressant från början - och så hade vi ju Rithas fantastiska fika för de som tröttnade (skratt). Men just det här synliggörandet -- att tex använda filmerna för våra vandringsleder* som en storytelling till platserna ger det en extra dimension - och det var det extra spännande att se de andra delarna idag och se hur man kan göra."

Röster från medverkande - Detta händer: forts

Metoden utifrån mitt perspektiv som filmpedagog - Erik Löfdahl, filmpedagog

"Jag vill säga det att jag är lite avundsjuk på er som fått chansen att jobba i ett sånt här åldersöverskridande filmprojekt. Jag hade så himla gärna gjort det med mina mor- och farföräldrar. Jag har inte den chansen längre, tyvärr. -- Det här är väldigt viktigt och det känns som ett projekt i tiden. Det handlar om historia och om att söka sina rötter - i en värld med klimatförändringar och hårdare politiska diskussioner så känner jag att det är viktigare än någonsin att ha rötter för att inte blåsa omkull. Jag hoppas att detta projektet sprider sig. Trots att filmerna håller så hög kvalitet så har de haft väldigt lite tid på sig. Det är ett väldigt lätt och snabbt sätt att göra personliga filmer som väldigt lätt kan gripa tag i en. Det är berättelserna som kommer fram som aldrig hade kommit fram utan just er som gör filmerna."

Om att bitta till berättandet - Carina Larsson, Björkö hembygdsförening. Pilot Öckerö

Carina berättade att hon trots flera försök aldrig fick med sig någon yngre person till kursen utan fick göra resan själv. Hon jobbade på men körde fast totalt då hon skulle spela in berättarröst. Då ryckte filmpedagogen Joachim Stillbäck in och tog med henne in på hembygdsgårdens toalett där det visades sig vara bra akustik och där kunde hon koncentrera sig på berättandet: "Mitt uppdrag blev i alla fall klart och när jag tittade på filmen kände jag mig så tacksam att jag med andras

hjälp hade kunnat prestera detta att jag rusade hem direkt och visade filmen och riktigt tuffa till mig. -- det som det har gjort är att jag kommer att fortsätta med det. Vi har så mycket berättelser som vi kan göra en liten film om. Och kanske kan vi gå hem till äldre och fråga: *Har du något att berätta? Ska vi göra något tillsammans?* Jag tror att man kan ha jättemycket nytta av det här framöver. Det var också roligt att få ha den här utbildningen på Björkö och att vi fick så fint nätverk med Hönö och Källö Knippla (föreningar). Vi är jätteglada för det."

Vägen vidare - en Storywalk? - Mikaela Hult om ett nystartat projekt i Hjärtum

Mikaela berättar hur hon bott 18 år i Hjärtum och 6 av dessa i barnmorskan Hannas hus, Hannelund, där historierna sitter i väggarna och om hur hon velat förvalta och förmedla dessa. Inspirerad av ett projekt med Storywalk i Finland har idén vuxit till projektet *Hjärtum Storywalk* som skall lyfta upp och tillgängliggöra den dolda kulturhistoria som finns utefter pilgrimsleden som löper genom Hjärtum. Tillsammans med andra intresserade har hon bildat föreningen *K.U.L i Hjärtum* och sökt pengar från Leader om lokal utveckling längs Göta Älv. "Och det var ju som att börja bergsbestiga Mount Everest i Foppatofflor utan matsäck!! Men så kom Maria och säger:

Vi ska ha ett projekt! Ta med dig dina ungar, vi ska filma lite grand. Aha - nu kanske jag kan lära mig det jag behöver för att paketera de här berättelserna. Så jag hoppade på det här för att lära mig metoden. Jag drog med mina ungar för det var ju ett krav. Men det var ju så mycket annat som konkurrerade så de droppade av. Men då hade jag förmånen att få träffa två underbara människor: Karleric Fransson och Ante Augustsson som båda satt inne på otroliga berättelser som kom fram redan första berättarrundan"

Mikaela avslutade med att berätta att K.U.L precis fått beviljat Leaderprojektet *Hjärtum Stories*. (Applåder!!)

16:15 Summering - vad händer nu?

Ingrid Lindberg, projektledare, summerar projektet :

“Nu finns ju alla filmerna på projektets [Youtubekanal](#) - så om ni googlar på Hembygd 2.0 - hitta berättelsen - så hittar ni berättelsen - eller berättelserna.

Jag vill tacka er föreningar som höll i de publika visningarna. I [Hamburgsund](#) kom ganska mycket folk - de fyllde i varje fall salen och det surrades och pratades efteråt. I [Hjärtum](#) arrangerades en jättelyckad visning där hela församlingssalen fylldes och till församlingshemmet i [Torslanda](#) kom det nästan 100 personer tack vare Urban Jansson och Pia Magnusson. Och så även på [Björkö](#) (Öckerö pilotprojekt) där filmerna visades under Västerhavsveckan i en sjöbod. Jag tycker alla lyckades genomföra detta på ett ypperligt sätt!

Några av filmerna har också visats på [Aftonstjärnans nystartade dokumentär och kortfilmsfestival](#). Så en del av er fick uppleva att se era filmer visas på stor duk. Sedan har vi också visat filmerna i Bohusläns museums och i Bohusläns hembygdsförbunds monter på [Bokmässan](#). Där kunde besökare titta och lyssna på filmerna som rullade och ta med sig en folder om projektet.

I projektet har vi tagit fram en projektmetod - som vi kommer att fortsätta att utveckla - men som vi vet producerar filmer och många tankar och skapar inspiration. Vi har en hemsida för spridning av metoden och vi har en Youtubekanal. Vad ska vi göra mer? - Jo vi ska formulera fler workshopar som tar mer hänsyn till människors tid och tålamod. Workshops som inte är sprängfyllda utan vi ska paketera workshops i mindre moduler och så ska deltagarna kunna välja vad de vill gå för kurs. Och workshops kommer att läggas upp på hemsidan tillsammans med annat handledningsmaterial. Jag ska skriva en projektrapport och så ska vi fortsätta vårt samarbete med Prisma Västra Götaland.

Målgruppen är inte bara kulturarvsföreningar som är medlemmar i Bohusläns hembygdsförbund - det kan också vara lokalföreningar av olika slag, Folkets Hus eller Folkets Bio. Jag förordar ju samarbeten så det kan också vara skolor, museer, bibliotek eller institutioner. Och det kan vara blandade åldrar. Det måste inte vara mormor och barnbarn, det kan vara - som Mikaela berättade helt främmande människor i Hjärtum men som sen blev “värsta filmteamet”.

För det gränslösa samarbetet!

TACK!”

Slutord från Bohusläns museum och Bohusläns hembygdsförbund

Christina Toreld, arkeolog och kulturarvspedagog,
Bohusläns museum

“Från museernas sida vill jag bara säga att vi är så tacksamma för att ni (Bohusläns hembygdsförbund och alla som deltagit i projektet) gör det här för ni skapar ett stycke samtidsdokumentation som inte vi här på institutionerna hinner med. Vi har så mycket annat. Det är så många små föremål som ligger i marken och som vi måste gräva upp och stoppa i små påsar och lägga i magasin och sånt där så att ni tar till vara på, levandegör och sprider era berättelser är vi så tacksamma för. Fantastiskt! Så idag har vi fått hela stråket från Maja Hagerman med högskoleutbildning, vi har kommit in i arkiven och in i museerna och ner i de här fina samhällena och det här berättandet - så tack så mycket.”

Ingrid Kennborn, ordförande Bohusläns
hembygdsförbund:

“Sista ordet: Jag tycker som jag sa inledningsvis - att det här är ett sånt fantastiskt bra projekt. Det här är som hand i handske för Bohusläns hembygdsförbund och våra medlemsföreningar. För när vi möter våra medlemsföreningar så har man genom åren så ofta lyft frågan: Hur ska vi komma i kontakt med våra barn och ungdomar? Och då kändes det här väldigt rätt. För det använder modern teknik och alla har mobiltelefon - och de får lov att berätta allt som har stått och gått i bygden osv. Och det har ju blivit jättebra. - så förhoppningsvis kommer detta att vara en inspiration för alla de föreningar som är nyfikna på vad detta är. Kanske det var synd att inte fler föreningar var snabbare - för de som varit snabba har ju verkligen lyckats med det”.

Ingrid Kennborn avslutade med att tacka för samarbetet med Bohusläns museum och till sist Marika Russberg och Ingrid Lindberg för arbetet med projektet.

Medverkande seminarium

Maja Hagerman, författare

Christina Toreld, Bohusläns museum

Ylva Berglund, Göteborgs Stadsmuseum

Jessica Bergström, Västarvet, Prisma

Västra Götaland

Marcus Ljung, Skaraborgshistorier

Maria Casagrande, Skånes

hembygdsförbund

Ingrid Kennborn, Bohusläns

hembygdsförbund

Ingrid Lindberg, projektledare Hembygd

2.0 – hitta berättelsen

Från pilotprojektet:

Carina Larsson

Lars Gösta Alsterberg

Ingela Nilsson

Hedvig Nilsson

Alexander Sörensson

Anna Sörensson

Gunilla Gränsbo

Joachim Stillbäck

Erik Löfdahl

Maria Fast

Mikaela Hult

Gerhard Borgljung

Medverkande Filmåfton

Björlanda-Torslanda hembygdsförening

Hjärtums hembygdsförening

Hamburgsunds bildarkiv

Björkö hembygdsförening

Källö Knippla hembygdsförening

Hönö hembygdsförening

Filmafton 22 nov 17.30-20.00 - program

- 17:30 Introduktion** - projektledare Ingrid Lindberg
17:40 Presentation Hamburgsund - Jan Åke Johansson ordf. i Hamburgsunds bildarkiv
17:45 Filmer från Pilot Hamburgsund: *Sambället berättar 2.1 - Fånga berättelsen* ca 20 min
18:10 Presentation Hjärtum - Maria Fast ordf. i Hjärtums hembygdsförening
18:15 Filmer från Pilot Hjärtum: *Bevingad Hjärtumskultur* - ca 25 min

18:45 FIKAPPAUS

19:00 Presentation Torslanda - Urban Jansson ordf. i Björlanda-Torslanda hembygdsförening
19:05 Filmer från Pilot Torslanda: *Generationer berättar* - ca 20 min
19:25 Presentation Öckerö föreningsnätverk - Carina Larsson ordf. i Björkö hembygdsförening
19:30 Filmer från Pilot Öckerö: *Berättelser från de 10 öarna* - ca 30 min

20:00 Slut

Konferencier: Ingrid Kennborn, ordförande Bohusläns hembygdsförbund

Kontakt projektägare:

Bohusläns hembygdsförbund

Marika Russberg, kulturarvskonsulent, Enheten för
Kulturmiljö, Bohusläns museum
marika.russberg@bohuslansmuseum.se
0522-65 65 14 / 0702-38 99 80

Finansierat av:

I samverkan med:

